

Blákrossheimið

Ársfrágreiðing 2016

Innihald

Um stovnin	2
<i>Nevndin</i>	2
<i>Starvsfólk</i>	2
<i>Játtan</i>	2
<i>Rakstur</i>	3
<i>Samstarv</i>	3
Ástøði í heildarviðgerðini	3
Hagtøl	5
<i>Viðgerð – býtt eftir slagi</i>	5
<i>Viðgerð - býtt eftir aldri</i>	6
<i>Ung í viðgerð</i>	6
<i>Viðgerð - býtt eftir kyni</i>	7
<i>Viðgerð - býtt eftir hvussu ofta fólk hava verið í viðgerð</i>	8
<i>Útiviðgerð - samtalur</i>	9
<i>Familjuviðgerð</i>	9
<i>Ymisk hagtøl frá Blákrossheiminum</i>	10
Framtíðarútlit	11

Um stovnin

Blákrossheimið varð sett á stovn av Bláa Krossi Føroya í 1984. Pláss var fyri fimm búfólkum. Virkseimið varð víðkað til 15 búfólk í 1987. Føroya Landsstýri hevur stuðlað rakstrinum øll árin. Frá og við 2003 varð hetta broytt til, at Landsstýrið letur játtan á Fíggjarlógini til rakstur av Blákrossheiminum. Í sambandi við umleggingar av viðgerðini hevur Blákrossheimið í dag 12 búpláss, umframt ambulanta viðgerð. Í september 2014 varð virkseimið hjá Blákrossheiminum flutt úr Tórshavn inn á Nes í Eysturoy.

Nevndin

Leiðslan á Blákrossheiminum er skipað við nevnd og einum leiðara. Í nevndini sita:

- Álvur Højgard, stjóri, umboð fyri Bláa Kross Føroya, formaður
- Alfred Olsen, fyrrv. lógtingsformaður, næstformaður
- Asta Joensen, depilsleiðari, skrivari

- Olga Magnussen er leiðari

Starvsfólk

Á Blákrossheiminum eru 9,5 ársverk. Talan er um leiðara, deildarsjúkrarøktarfrøðing, sálarfrøðing, sálarviðgera, rúsevnisviðgera, familjuráðgeva og onnur starvsfólk. Eisini eru lækni og prestur fast knýttir at viðgerðini, men eru hesir ikki taldir við í uppgerðini av fulltíðarstarvsfólkum.

Játtan

Á fíggjarlógini fyri 2016 var rakstrarjáttanin hjá Blákrossheiminum 5.970 tkr., sum bara er 3 tkr hægri enn í 2015. Raksturin av Blákrossheiminum varð 40 tkr. dýrari enn játtaða upphæddin á fíggjarlógini fyri 2016. Hetta er mest orsaka av, at vit hava havt hægri lønarútreiðslur vegna sáttmálabundnar starvsavtalar og generellan prísavøkstur í samfelagnum.

Rakstur

Ein stöðug avbjóðing hjá Blákrossheiminum er, at ein vaksandi partur av játtanini fer til sáttmálabundnar lönir, av tí sama verður minni eftir til aðrar útreiðslur. Niðanfyrri sæst lutfalsliga býtið millum lönir og annan rakstur seinastu sjeý árin.

	2012	2013	2014*	2015	2016
Lönir	73%	75%	68%	71%	71%
Aðrar. útr.	27%	25%	32%	29%	29%

* 2014: Sum tað sæst á talvuni, so var ein munur millum lönir og rakstur í 2014, hetta var vegna flyting og tí at heimið av somu orsök varð stongt í 9 vikur. Hesin munur er javnaður út aftur í 2015 og 2016

Samstarv

Blákrossheimið hevur eitt gott og umfangandi samstarv við partar, sum á ymiskum økjum hava við brúkararnar at gera. Her er talan um samstarv við psykiatriska depilin á Landssjúkrahúsinum og kriminalforsorgina í sambandi við rúsdrekkakoyring og aðrar dómur, tá fólk blíva dømd í viðgerð og/ella at halda seg edrú. Eisini bjóðar Blákrossheimið viðgerð til fólk í Varðhaldinum í Mjørkadali. Fram til 2012 vóru okkara starvsfólk í hølunum hjá Varðhaldinum, men síðani 2013 hava fólk frá Varðhaldinum í staðin verið í viðgerð á Blákrossheiminum, sum part av dómstíðini.

Vit samstarva eisini við kommunalar- og sosialar myndugleikar, tá talan er um barnaverndarmál. Viðmerkjast skal, at samstarvið við barnaverndirnar kring landið er økt tey seinnu árin.

Ástøði í heildarviðgerðini

Heildarviðgerðin á Blákrossheiminum byggir á prógva ástøði. Grundhugsanin um broyting er frá sálarfrøðingunum Prochaska og DiClementa (2008). Teirra ástøði um Varandi Broying byggir á positiva hugsan um, at broyting er møgulig.

Í heildarviðgerðinni verður ástøði hjá Rollnick og Miller (2009) um motiverandi samrøður (MI) nýtt. MI er ein arbeiðsháttur har viðgeri og brúkari arbeiða saman um at kanna og loysa ambivalens hjá brúkaranum.

Eisini verður ástøði hjá Antonovsky (2000) um Uppliving av Samanhangi (UaS) brúkt. UaS byggir á eina positiva hugsan um, hví ein er raskur/frískur.

Tað nýggjasta ástøðið, sum verður brúkt í viðgerðinni, verður nevnt DAT. DAT er stytting fyri Dialektisk Atferðar Terapi, og byrjað varð við hesum á Blákrossheiminum í september 2016. Innihaldið í hesum viðgerðarháttinum er, at dentur verður lagdur á at góðtaka veruleikan, sum hann er, og samstundis at arbeiða við at taka ábyrgd og broyta tað, vit kunnu.

Viðgerðin á Blákrossheiminum er skipað, sum inni- og útiviðgerð. Sí útgreing í myndini niðanfyri.

2 ára viðgerðartilboðið á Blákrossheiminum

Onnur tilboð

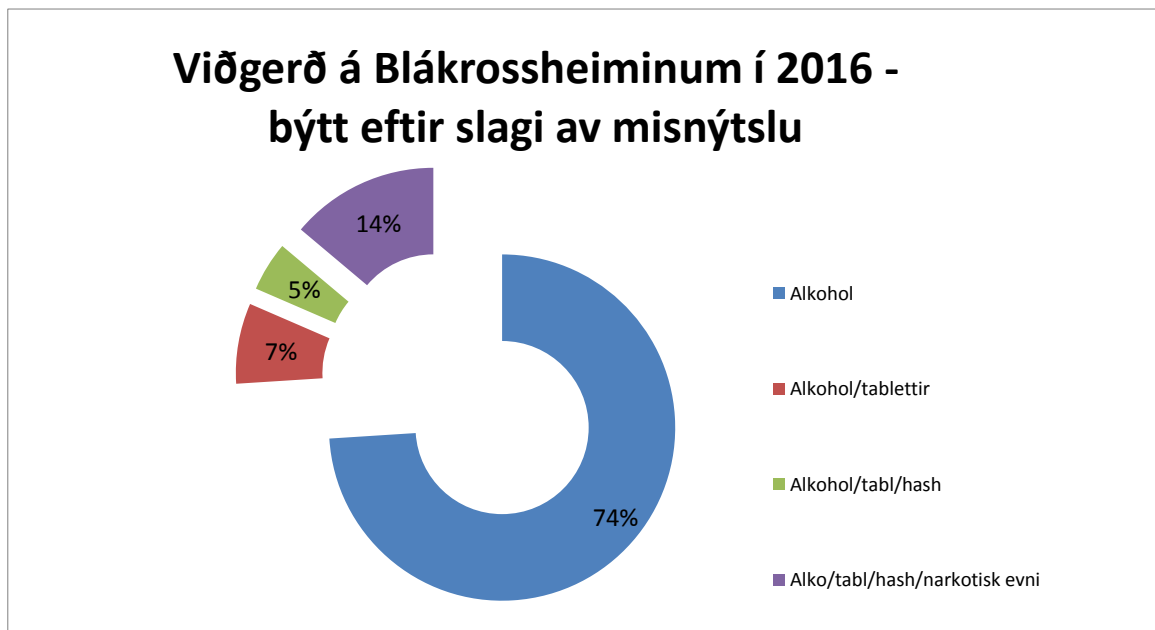
Hagtøl

Viðgerð – býtt eftir slagi

Tá talan eru um hvat slag av rúsandi evnum fólk gerast bundin av, er ein munandi broyting farin fram tey seinastu árin. Tó er alkohol framvegis nógv tann størsti trupulleikin. Okkara tøl vísa, at fólk, sum eru bundin at ymiskum rúsandi evnum, eisini eru bundin at alkoholi. 74% av teimum, sum vóru í viðgerð í 2016, høvdu trupulleikar av alkoholi, samanborið við 64% í 2015. Hini 26% umboða tey, sum brúktu alkohol saman við øðrum rúsevnum. Í 2015 var hetta talið 36%.

Broytingin frá 2015 til 2016 er óvæntað, og vit hava ikki nakra greiða, skjalprógvaða frágreiðing, men vit vita, at í seinna hálvári 2016 var sokallaður hash-turkur í Føroyum. Okkara royndir vísa, at tá ið minni er til av hash, so fara tey, ið nýta hash, ikki so ofta beinleiðis til dýrari evni, men misnýta so einans alkohol í staðin, so leingi hash ikki er at fáa.

Bundni av alkoholi og tablettum hevur verið svingandi seinastu árin. Í 2015 vóru 7% av viðgerðunum fyri hetta slagið av bundni, og var tað sama í 2016. Í bólkinum, sum nýtir bæði alkohol, tablettir, hash og narkotisk evni í senn var lutfallið í 2015 17% og í 2016 var hetta 14%.

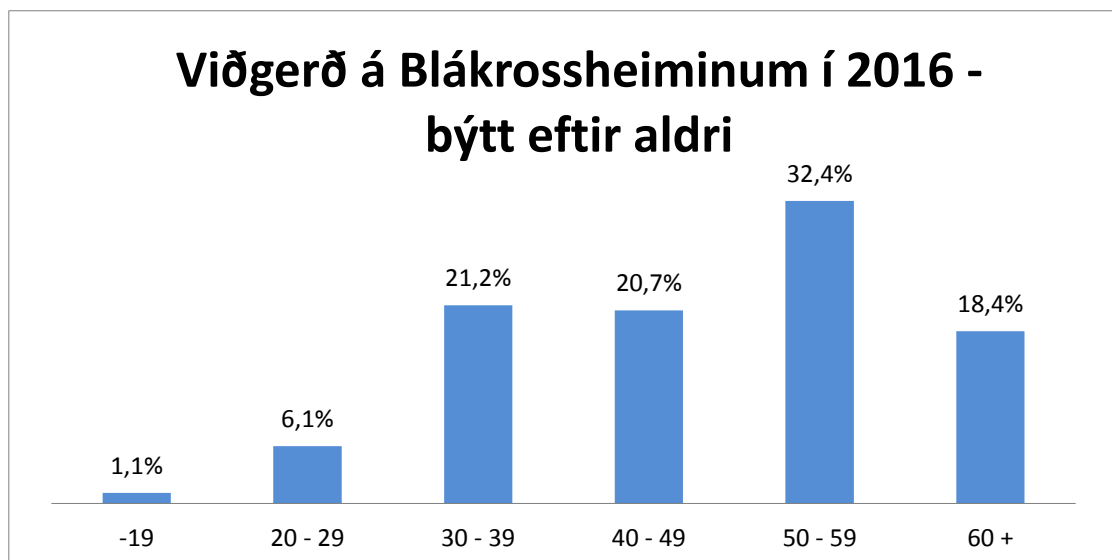

Sum áður sagt, so vísa royndir frá innleggingum á Blákrossheiminum, at næstan eingin ”bara” nýtir t.d. hash ella onnur narkotisk evni í Føroyum. Ein grund til at næstan eingin nýtir eitt einstakt evni, er møguliga tí, at tilgongdin av rúsevnum er óstøðug. Hetta at næstan eingin heldur seg til eitt einstakt evni kann hugsast at vera eitt serføroyskt fyrbrigdi, og hetta kann vera orsakað av avmarkaðari og óstøðugari atgongd til ymisku rúsevnini.

Á Blákrossheiminum hava vit sæð eina gongd, sum tykist at hava stabiliserað seg, har ein størri partur av viðgerðunum eru fyri misnýtslu av hashi og/ella narkotiskum evnum saman við alkoholi og tablettum. Henda gongd eigur at verða tikin í størsta álvara.

Viðgerð - býtt eftir aldri

Tey flestu, sum leita sær hjálp hjá okkum fyri bundni eru í aldrinum 30-60 ár, og hefur hetta verið soleiðis nógv tey seinastu árin. Hesin bólkurin umboðar í 2016 uml. 73% av øllum brúkarunum, sum er á leið tað sama, sum í 2015. Miðalaldurin á teimum, sum vóru í viðgerð í 2016, var 48 ár, sum er á sama støði, sum undanfarnu 4-5 árin.

Ung í viðgerð

Í 2016 vóru tveir persónar undir 19 ár í viðgerð, men 11 fólk millum 20 og 29 ár vóru í viðgerð samanborið við 5 fólk í sama aldri í 2015, og er hetta ein vøkstur. Tørvurin at viðgera ung er framvegis

stórir, men tey krevja serviðgerð, sí útgreining í framtíðarætlanini um ungdómsviðgerð, sum vit fyrireika í ár.

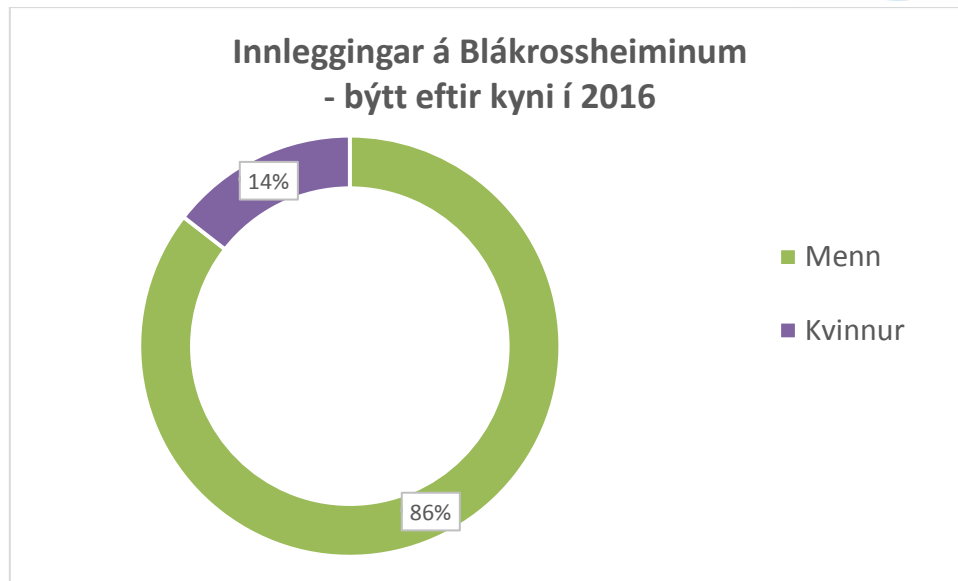
Tey ungu nýta í størri mun sterkaru rúsevni, sum t.d. hash, amfetamin, kokain, heroin og onnur narkotisk evnir saman við rúsdrekka. Hetta ger, at tað aloftast er truplari at fáast við, og tekur longri tíð at viðgerða. Tey ungu kenna seg rímiliga væl á Blákrossheiminum, men munirnir millum tey og tilkomnar brúkarar, sum ikki brúka annað enn rúsdrekka, kann skapa trupulleikar í samskifti og samveru. Av hesi orsök eru tað nøkur, sum fáa tilboð um útiviðgerð, tí vit vita, at inniviðgerð ikki altíð er nøktandi fyri tey.

Tað gleðir okkum, at vit í 2017 fara at bjóða serstaka viðgerð fyri ung, tí vit hava fingið játtan frá Heilsu- og Innlendismálaráðnum. Vit fyrireika hetta nú, og okkara starvsfólk hava øll fingið ta neyðugu førleikamenningina at bjóða tað, sum á fakmáli eitur DAT-viðgerð. DAT stendur fyri Dialektisk Atferðar Terapi.

Í samband við ung upp til 18 ár, sum vaksa upp í umhvørvi, har rúsdrekka og rúsevni eru ein partur av gerandisdegnum, hava vit seinastu fimm árin víst til sjálvhjálparbólkar fyri ung í aldrinum 8 til 17 ár, sum fyribyrgingarbeiði hjá Bláa Krossi Føroya hevur.

Viðgerð - býtt eftir kyni

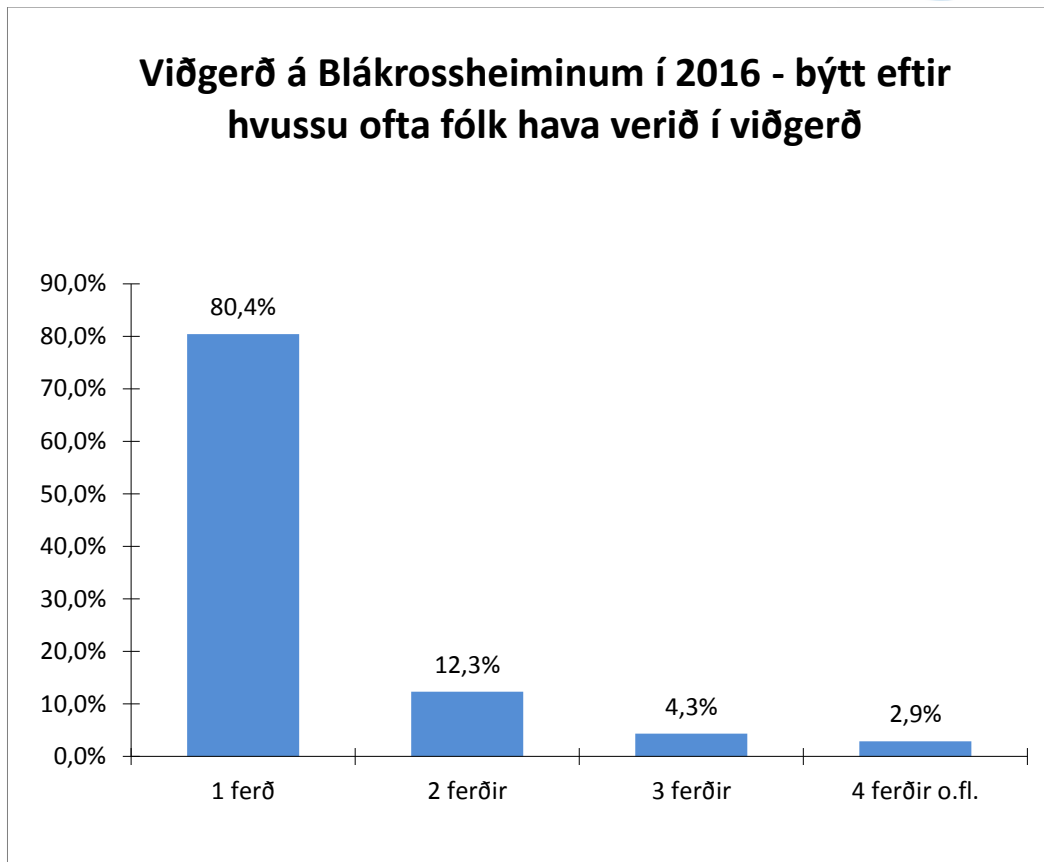
Býtið millum kynini vísir, at størsti parturin av teimum, ið leita sær hjálp á Blákrossheiminum, eru menn. Hyggja vit at tølunum fyri øll tey, ið hava verið í samband við stovnin, bæði í inni- og útiviðgerð síggja vit, at millum 2012 og 2015 hava menninir verið millum 72% og 80%, men í 2016 umboðaðu menninir 86% av øllum, sum vóru í viðgerð.

Viðgerð - býtt eftir hvussu ofta fólk hava verið í viðgerð

Tá ið alt er tikið við, eru 186 fólk skrásett at hava fingið viðgerð í 2016, samanborið við 175 fólk í 2015. Av hesum 186 vóru 47 persónar í samtaluútiviðgerð, og 6 persónar í viðgerð sum avvarðandi í samtaluútiviðgerð. Innleggingarnar vóru 133 í tali í 2016. Miðaltalið fyri hvussu nógv fólk vóru inni pr. dag í 2016, var 9 fólk, og er hetta nakað lægri enn 2015. Hetta kemur av, at eftirviðgerðin er broytt til eina 2 ára útiviðgerð, sí útgreining í talvuni á síðu 10.

Seinastu árin hava við boðið teimum, sum áður hava verið í fullari viðgerð, og sum hava brúk fyri avrúsing, at koma í avrúsing og síðani halda fram í 2 ára skipaðu útiviðgerðini. Tað ger so, at fleiri koma bert inn til avrúsing, og gera tá skjótari av inni hjá okkum. Hagtølini vísa eisini, at ein miðal viðgerð er í dag 23 dagar, hóast tann fulla viðgerðin framvegis er í 5 til 8 vikur. Hagtølini vísa eisini, at tey, sum koma í viðgerð bara 1 ferð í 2016, er økt til 80%.

Útiviðgerð - samtalur

Blákrossheimið hevur, sum liður í viðgerðini, tilboð um útiviðgerð - samtalur. Nakrir brúkarar ynskja henda móguleikan, ið hóskar betur til familju- og arbeiðslív teirra.

Familjuviðgerð

Royndirnar vísa, at tað er sera týðningarmikið at taka familjuna við, í viðgerðina fyri misnýtslu av rúsandi evnum, tí tá eru vit við til at broyta neiliga familjustrúktur, og harvið geva vit uppvaksandi ættarliðinum betri kor. Tí hava vit í 2016 og frameftir lagt okkum miðvíst eftir at fáa samband við allar familjulimirnar í einum húski, tá ið fólk venda sær til okkara.

Blákrossheimið hevur ein familjuráðgeva. Í 2016 hava vit havt tvey familjuskeið, ið tilsamans taka 6 dagar hvørt. Hetta er ein partur av okkara staðfesting av, at rúsmisnýtsla ávirkar alt húskið. 13 luttakarar tóku av hesum tilboðnum í 2016.

Familjuviðgerðin er útgreinað á hesari leinkjuni á okkara heimasíðu:

<http://www.blakrossheimid.fo/rusvidgerd/familjuradgeving/>

Ymisk hagtøl frá Blákrossheiminum

Heiti	2012	2013	2014	2015	2016
Tal av fólki, ið hava fingið viðgerð*	159	172	155	175	186
Ymisk fólk í rúsviðgerð	147	164	112	141	138
Tal av innleggingum	112	122	109	127	133
Nýggj fólk í rúsviðgerð	23	43	39	32	44
Fólk, sum bara eru í útiviðgerð	35	42	40	34	47
Tal av familjulimum í útiviðgerð	12	8	6	14	6
Røktardagar í alt, inni	3.702	3.194	3.315	3.574	3.017
Røktardagar miðal pr. fólk, inni	33	26	30	28	23
Miðal búfólk pr. dag	12	10	11	11	9
Røktardagar í alt, úti**					18.361
Menn	72%	80%	80%	80%	86%
Kvinnur	28%	20%	20%	20%	14%
Miðalaldur	44 ár	47 ár	47 ár	49 ár	48ár
Luttakarar á familjuskeiði	13	15	11	23	13

* Hetta talið er ein samanteljing av “Tal av innleggingum” + “Tal av fólki í útiviðgerð” + “Tal av familjulimum í útiviðgerð”

** Í 2014 broyttu vit eftirviðgerðina til útiviðgerð í 2 ár. Í 2016 eru hesi hagtølini tikin við soleiðis, at vit síggja, hvussu nógvir røktardagar eru uttanfyri húsið, og fyri tey flestu fólkinum er galdandi, at vit hava samband við tey í miðal 2 ferðir um vikuna, har annar dagurin er inni, og hin er gjøgnum samtalu úti, telefonsamtalu o.a. samskipti

Framtíðarútlit

Viðgerð til Ung 15-18 ár

Tilboðið til ung í aldrinum 15-18 ár er undir fyrireiking, tí vit hava fingið játtan til hendan aldursbólkin. Hetta verður gjørt undir heitinum DAT-ung. Vit hava gjørt eina neyva lýsing av tørvinum at viðgera ung á einari serstakari deild, knýtta at Blákrossheiminum á Nesi. Vit eru klár at byrja hesa sergrein av viðgerðini á heysti 2017, og hetta tilboðið verður staðsett í Tórshavn, men undir leiðslu av Blákrossheiminum.

Blákrossheimið og Heilsumálaráðið hava í 2016 undirskrivað mál- og avrikssáttmála, og arbeið verður eftir hesum málum.

Vinarliga og við vón um framhaldandi gott samstarv

á Nesi, tann 15. marts 2017.

Olga Magnussen

leiðari